

Po mojem mišljenju spadao je među naše vodeće ekonomiste. Do pojave Pere Jurkovića na znanstvenoj sceni javna ekonomija je bila prvenstveno deskriptivna disciplina gotovo odvojena od stvarnosti. Javnim financijama dominirali su pravni stručnjaci kao što je to bilo u vrijeme nastajanja kapitalizma. Iskorak koji je učinio Keynes odredio je današnju ulogu i značaj javnih financija glede ekonomske teorije i ekonomske politike. Pero Jurković je, kao keynesijanac, to nastojao učiniti u prethodnom samoupravnom sustavu jednakim žarom i sebi svojstvenom tvrdoglavošću kao što je to činio i nakon uspostave Hrvatske.

Pero Jurković govoreći o javnim financijama, bio je oduševljen - s pravom - izrazom Stiglitz'a javni sektor dakle javna ekonomija, nastojao je koliko je to bilo moguće govoriti o procesu reprodukcije i javnom sektoru kao bitnom izvedenicom procesa reprodukcije. Zato i nije čudo da je u prethodnom sustavu - temeljenom na udruživanju rada i sredstava, te prenosom prava upravljanja, sa države, na udruženi rad cjelokupnim procesom društvene reprodukcije – Pero Jurković bio jedan od kreatora tzv. sistema društvenog financiranja koji je bio podijeljen u dva dijela. Prvi, opća potrošnja, klasična država, financirana je putem proračuna tj. Putem poreza i, drugi, zajednička potrošnja, putem doprinosa. Sustav zajedničke potrošnje bio je utemeljen na osnovnim samoupravnim interesnim zajednicama koje su se potom preko zajednica općina, druga razina, i tadašnjih republika i pokrajina, treća razina, objedinjavale u savezne interesne zajednice. Svaki je oblik imao svoj sustav samoupranih interesnih zajednica i pripadajuću piramidu. Samoupravna interesna zajednica imala je vijeće davaoca usluga, recimo predstavnike obrazovnih institucija, i vijeće korisnika usluga, udruženi rad. Ono što danas čini Sabor putem proračuna za sve djelatnosti vodeći se stranačkim programima u to su vrijeme vršile samoupravne interesne zajednice. Institut samoupravnih interesnih zajednica je trebao „otkriti preferencije“ udruženog rada i tako optimalno raspodjeliti ukupno prikupljena sredstva. Ideja je bila kolosalna iako je, kao što je to sa svim rješenjima na ovim prostorima, doživjela neuspjeh. Naprosto udruženi rad nije vidio ukupni već svoj „privatni“ interes, s jedne strane, dok su, s druge strane, davaoci usluga pokušavali putem birokratskog procesa odlučivanja povećati svoje proračune, i, s treće strane, partija na vlasti je na relaciji vijeća davaoca i korisnika usluga postala arbitar koji je određivao položaj jednog i drugog vijeća u procesu društvene reprodukcije. Ukratko iako koncept nije „prošao“ moje je mišljenje da su koncepti interesnih zajednica zapravo smjer kako je moguće složenu problematiku javnih financija demokratizirati. Nadam se da će se još za mog života otvoriti rasprava o nužnosti demokratizacije procesa donošenja i provedbe proračuna.

Pero Jurković je visoko rangirao i institut samodoprinosa. To je još jedan instrument kojeg se je hrvatska Vlada odrekla. Upravo institut samodoprinosa čini Švicarsku toliko uzoritom zemljom. Naime, porezi kad se jednom uvedu vrlo teško se ukidaju. Izgradnja infrastrukture je projekt koji ima svoj vremenski horizont. Međutim, uvedeni ga porezi „prežive“ i tako se stvara nepodnošljivo porezno opterećenje, s jedne strane, i, s druge strane, porezna džungla. U malim i otvorenim zemljama kao što je Hrvatska valjalo bi u predstojećoj reformi ozbiljno razmisliti o

povratku instituta samodoprinosna, posebno na razini lokalne uprave i samouprave. Po uspostavi samostalne Hrvatske Pero Jurković je nastavio svoje djelovanje kao guverner HNB odnosno savjetnik predsjednika Franje Tuđmana. U njegovo vrijeme je donesen 4. Listopada 1993. Godine Stabilizacijski program, te uvedena nacionalna valuta kuna (svibanj 1994. Godine) koja je zamjenila privremeni hrvatski dinar. Utjecaj Pere Jurkovića je bio tijekom profesionalne karijere značajan. O mnogim problemima ga se je pitalo. Međutim, često ga se nije čulo jer je imao tolerantan način izražavanja svojih misli što mnogi nisu prepoznali.

Na osobnoj razini smrt Pere Jurkovića predstavlja i osobni gubitak. Njegov utjecaj na moja promišljanja je bio više nego značajan. Njemu sam zahvalan pored Šokmana, Perišina, Sirotkovića i Horvata za stvari koje sam dobro učinio. Četo smo noću šetali Zagrebom i razmišljali što i kako učiniti. Pero je uvijek bio socijalno senzibilniji od mene što je nečesto rezultiralo povišenim glasom. Tako je jedna naša šetnja zaustavljena u burnoj raspravi jer smo neslušajući jedan drugog iznopsili svoje argumente i tako podigli glas na što nas je upozorio drug milicajac. Osim toga u vrijeme mojeg vođenja Instituta za javne financije Pero Jurković uz pokojnog Marijana Hanžekovića bio je član strateškog tima. Naime, u to vrijeme Institut za javne financije bio je jedini takav institut u bivšoj zemlji što je bilo od velikog značaja sa sustav i politiku javnih financija. Pisali smo zajedno kao koautori, čitali smo jedan drugom svoje radove; družili se. Konačno, Pero Jurković mi je bio mentor i velika podrška u mome radu od 1976. Godine.

Pero će se sutra vratiti u svoju milu Hercegovinu koju je toliko ljubio i koja je uvijek bila dio našeg Pere. Tako se Pero vraća svojoj majci svome velikom zaštitniku.